

Stormflod på Askø-Lilleø og Lolland-Falster

”Godt den slags ikke sker hos os”, siger vi, når vi ser TV-billederne af flodbølge-ødelæggelserne i Asien.

Vi priser os måske lykkelige over, at vi i vores lille land er forskånet for store naturkatastrofer. Men vi skal ikke ret langt tilbage, før vi støder på adskillige stormfloder, som var lige så ødelæggende, som en tsunami i nyere tid.

Lolland og Falster og de små øer i Smålandshavet blev natten til den 13. november 1872 ramt af en stormflod. Vandet steg ubegribeligt hurtigt p.g.a forskellige strøm og vindforhold fra Den Botniske Bugt og Østersøen. Det fik katastrofale følger for Lolland-Falster og Askø/Lilleø, Femø og Fejø. Havvandet gennembrød de i forvejen dårlige diger på kort tid – vandet steg til ca 3½ meter over daglig vande mange steder.

Det var nærmest umuligt at stille noget op mod de frådende vandmasser, som rev dyr, mennesker og huse med sig.

Stormfloden i 1872 har flere hundrede menneskeliv på samvittigheden. Over 300 skibe forliste eller strandede under katastrofen.

Der er forbavsende lidt nedfældet om stormfloden på Askø. Men da Askø og Lilleø kun ligger 4 meter over havets overflade, kan man nok tænke sig, det har været en ren katastrofe.

Der fortælles, at stormfloden nærmest rev Askø midt over – havvandet saltede alle markerne, så der næsten ikke kom noget ud af afgrøderne de næste mange år. Det gav hungersnød og anmodning fra bønderne på Askø til den daværende konge, om at slippe for at betale tiende et par år, hvilket blev bevilget.

Man var begyndt at bygge et dige for at inddæmme Askø Kirkevig (senere: Strandvig), men vandmasserne gennembrød det på ingen tid. Askøes beboere søgte op på hølofter og kirketårnet i Askø Kirke.

Her sad man tæt sammenklumpet og ventede i angst og bæven på, at vandmasserne skulle trække sig tilbage. Det må have været et grufuldt syn, da man endelig kunne besigtige ødelæggelserne. Døde dyr, huse, der var sunket i knæ, træer revet op ved rode – overalt kaos.

På hele Lolland-Falster var ødelæggelserne enormt omfattende. Det gjorde et meget stort indtryk på det øvrige Danmark, der blev sendt hjælpetropper til området, og der blev samlet penge ind til katastrofe-området over hele landet.

H.C. Andersen skrev et digt, som blev bragt i en københavnsk avis: ”Stormen fløj ud med Dødsbud og Rædsler”.

Forfatteren og kunstneren Holger Drachmann rejste rundt i katastrofeområdet og sendte tegninger og rapporter til en københavnsk avis i flere uger.

I kølvandet på stormfloden blev hele området senere ramt af en form for Malaria kaldet sumpfeber.

Den gang var der ingen medicin mod den forfærdelige febersygdom, og i hele stormflodsområdet døde mange mennesker af sygdommen.

Askø og Lilleø er to små og flade øer. Derfor er digerne på øeren absolut nødvendige og de bør hele tiden udbygges og vedligeholdes.

I 2006 stod det meste af Lilleø under vand. Igen var det bestemte vind og strømforhold, som presse-
de vandmasserne ind i Smålandshavet. Senere målinger og beregninger viser et usædvanligt sam-
menfald af to lavtryk, og vindens forbløffende magt til at flytte vandmasserne.

Nutidens meteorologer lægger ikke skjul på, at danske kyster igen kan blive truet af en tsunami-
lignende bølge.

Askø og Lilleø's beboere kan igen blive trængt. Men ingen tvivl om, at de holder ud, for de er seje
beboerne på de to små øer.

H.C. Andersen digt— Stormfloden Den 13de November 1872

Stormen fløi ud med Dødsbud og Rædsler,
Østersøes-Dybet den løfted' fra Leiet,
Bølgerne steg som i Syndflodens Tid;
Diger og Høider med Skove og Byer
Sletted' den ud som paa Dommedags Bud.
Rædsler og Nød fyldte Øre og Hjerte.
Hvorfor sligt Ulykkes Væld, og hvortil?
Vee os, naar gudløs vi staae i vor Smerte:
"Har vi ei Gud, hvad har vi vel da?"
Guds Rrøst i Stormen, i Havdybets Vande
Taler just til os, kalder os til Ham!
Der gaaer en Lysning gjennem vort Hjerte,
Saa vi forglemme vort smaalige Jeg,
Og vi forstaae, vi er Een — een Familie,
Eet Folk, et Hjerte, hver Fattig og Riig.
Gud kom med Stormfloden ind i hvert Hjerte;
-Prøvelsens Tid er Opløftelsens Tid!